

Julkaistu Turun Biennaali 2015: Odottamaton vieras -näyttelykatalogissa.

Teksti liittyy taiteilijapari Gil & Motin teokseen *In Your Shoes*. Rumi-lainaukset Jaakko Hämeen-Anttilan kokoamasta ja suomentamasta runokokoelmasta *Rakkaus on musta leijona* (Basam Books 2002).

Näen unta Gil & Motin maailmaan astumisesta.

Haluaisin jakaa elämäni toisen ihmisen kanssa, ihmisen joka ymmärtäisi minut pohjia myöten. Ihmisen, jonka voimat tai kyvyt eivät loppuisi kesken; ihmisen joka ei vaatisi minua olemaan muuta kuin olen. Mutta samalla hän auttaisi minua kehittymään, haastaisi minut. Ei olisi valaistuneempi kuin minä eikä myöskään tyhmempi. Oikeastaan en haluaisi vain yhtä sellaista ihmistä, vaan että kaikki olisivat sellaisia. Kaikki tekisivät kaikkensa ymmärtääkseen toisiaan ja ennen kaikkea itseään. Kaikki olisivat samanlaisia kuin minä, ja aivan erilaisia, mutta parhaalla mahdollisella tavalla. Haluaisin, että kaikki olisivat ihan käsittämättömän hereillä koko ajan.

Jopa unissaan. Kaksi kiharaista päätä, silmät auki, suut hymyssä. Avaavat oven ja puhkeavat nauruun.

Taiteilijapari Gil & Moti on häiritsevä kaksoisolento: kaksisieluinainen ihminen, eletty fantasia minusta toisessa, rakkauden kulttuurisen tulkinnan kritiikki, kaksikulotteinen projektiopinta, identiteetin karnevalisaatio, antipolaarinen magneetti. Heidän yksittäisten teostensa ärsyttävyyteen saakka yksioikoinen hyvyyden ja suvaitsevaisuuden agenda joutuu jatkuvasti epätodelliseen valoon taustalla sykkivän kokonaisteoksen, Gil & Motin, hämmentävässä hehkussa. Gil. Moti. On vaikeaa kirjoittaa heidän nimiään erikseen. Kuka on Gil, ilman Motia? En tiedä haluanko edes tietää. Jos tapaisin heidät elävänä, ihmissuhteen teoksellisuuden synnyttämä kaksosfantasia luultavasti hajoaisi samantien. Sulautua toiseen täysin, taiteena, elämänä, rakkautena. Mitä voisoin haluta enemmän. Samalla ajatus pelottaa hillittömästi. Sitäkö heillä on? Sitäkö he haluavat meille opettaa? Voisiko joku oikeasti kävellä minun kengissäni? Ajatus on päätähuumaava. Kokemus sellaisesta vielä huumaavampi. Joka päivä? Joka hetki? Läpi koko elämän? Mitä, jos elämässäni olisi ihminen, joka ei koskaan ole odottamaton vieras?

Astuessani vasen jalka edellä eteiseen päät alkavat puhua yhteen ääneen, joka on Rumin, 1200-luvulla eläneen sufilaisen mystikon ääni:

”Rakastajan uskonto

kieltää viipymästä

edes hetkeä

rakastetun luota.”

Turun Biennaaliin nämä kaksi – toisilleen ei-vieraat, odotusta vailla olevassa yhteiselossaan – kurottavat yli uskonnollisten raja-aitojen, rukouksen kautta. Rukous on mitä intiimein turvan ja odottamattomuuden, sisäisen rauhan ja tuntemattoman leikkauspiste. Mitä tarkoittaa vieraaseen pyhäkköön astuminen? Voiko taidemuseo kannatella uskonnollisen vakaumuksen painoa, sallia sitä sisäänsä ilman eksotiikkaa tai ironiaa? Ehkä se on mahdollista Gil & Motin ehdottaman vierauden ja vieraanvaraisuuden yhdistelmän kautta. Pelkään, että heidän työnsä tulkinta romahtaa poliittisen diskurssin, älyllisen analyysin tai pinnallisen huumorin orjaksi. Heillä kuitenkin on mahdollisuus, omassa taidemoskeijassaan, antaa meidän antautua mystisen rakkauden vietäväksi, sinne missä Rumi kohtasi Shams-i Tabrizin, suuren rakkautensa, ystävänsä ja opettajansa. Paikkaan, jossa opettaja, oppilas, kolleega, rakastettu, rakastaja, tuttu ja vieras eivät enää sanoina tai rooleina palvele kohtaamisen luonnetta. Vain siellä voi toisen kenkiin astuminen oikeasti tapahtua.

Moskeijan eteisessä istuu ranskalainen filosofi Alain Badiou, kertoen että rakkaus on sitä, että rakennamme maailman yhden sijaan kahdesta lähtien, identiteetin sijaan erosta käsin. Riisun kenkäni, molemmista jaloista. Vasen jalka asettuu hämmentyneenä, mutta hyväksyvästi oikean viereen. Sukat näyttävät identtisiltä.

Gil & Moti kertovat, että heidän yhteistyökumppaninsa Kööpenhaminassa, paikallisen moskeijan uskovat, toistivat mantran tavoin: ”Love for All, Hatred for None”. On vaikea keksiä radikaalimpaa elämänohjetta. Se läpäisee ihmisen olemassaolon arjen jokapäiväisyydestä toisen kohtaamiseen ja yhteiskunnan lokeroinneista jumalan käsittämättömään hahmoon. Kun paljastan jalkani äärettömän edessä, antaudun haavoittuvampana kuin koskaan. Kun suojaan ne sinun kengilläsi, suon itselleni sinun hoivasi. Silti, en koskaan voi tietää, mitä on olla sinä. En koskaan voi tietää, mitä on olla juutalainen. En koskaan voi tietää, mitä on olla Moti. En voi edes enää tietää, mitä oli olla minä kymmenen vuotta sitten. Rukous tuntuu hyväksyvältä eleeltä suhteessa tavoittamattomaan ja toiseen. Ei se mitään, vaikka en tavoita. Olen silti tässä, sinulle. Itseäni varten. Meille.

Sisällä tanssii Shams-i Tabriz:

”Kaksi muotoa

kaksi hahmoa

yksi sielu

sinä ja minä.”

Vieraat kengät odottavat minua, huokuen tyhjää tilaa sisällään, nälkäisinä, tyytyväisinä, toistensa ystävinä.